

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
2003 M. GRUODŽIO 24 D. NUTARIMO NR. 1688 „DĖL VALSTYBINĖS KALBOS
MOKĖJIMO KATEGORIJŲ IR JŲ TAIKymo TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO“ PROJEKTO** (toliau – Nutarimo projektas)
(TAP-21-1267; TAIS NR. 21-27569(2))

2021-10-01 Nr.NV-2383

Vilnius

Įvertinę Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Nutarimo projekto 1 punkte dėstomo naujos redakcijos nutarimo 2 punkte dėstomas pavedimas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai patvirtinti valstybinės kalbos mokėjimo ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašą ginčytinas dėl šių priežasčių:

Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Valstybinės kalbos egzamino ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzamino taisyklės, šių egzaminų išlaikymą patvirtinančius dokumentus ir jų išdavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 53 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminų ir pažymėjimų išdavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Konstitucinis teismas pažymėjo (2020 m. gruodžio 7 d. nutarimas Nr. KT208-N17/2020), kad jeigu įstatymuose nustatyta, jog tam tikrus santykius, susijusius su įstatymų reikalavimų įgyvendinimo tvarka (procedūromis), reguliuoja Vyriausybė, Vyriausybė privalo tai padaryti; įstatymo formuluotė „Vyriausybės nustatyta tvarka“ reiškia, kad nurodytą tvarką turi nustatyti pati Vyriausybė; nustatyti tos tvarkos ji negali pavesti jokiai kitai institucijai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytume, kad Vyriausybė pagal įstatymų jai suteiktus įgaliojimus turi pati tvirtinti Valstybinės kalbos mokėjimo ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašą ir negali pavesti tai padaryti kuriai nors kitai institucijai.

Atkreipiame dėmesį į poreikį peržiūrėti ir atnaujinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 24 d. nutarimą Nr. 1687 „Dėl Valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminų ir jų išlaikymą patvirtinančių dokumentų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuris yra pasenęs, neatitinkantis galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų (pvz. netiksli nuoroda į Pilietybės įstatymo atitinkamą straipsnį, vartojama Įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 2 straipsnio 15 dalies neatitinkanti formuluotė „Lietuvos Respublikos ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi Europos Bendrijoje“ ir kt.).

2. Siūlytume įvertinti, ar vietoj formuluotės „pareigūnas“, kuri yra vartojama Nutarimo projekto 1 punkte dėstomo naujos redakcijos nutarimo 3 punkte, Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų nustatymo ir jų taikymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 8 punkte, neturėtų būti vartojama formuluotė „valstybės pareigūnas“ (tokia formuluotė vartojama Lietuvos

Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatyme).

3. Manytume, kad nėra tikslinga Aprašo 7 ir 8 punkte išskirti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų, kadangi vidaus tarnybos sistemos pareigūnai yra statutiniai valstybės tarnautojai. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 2 straipsnio 7 dalimi, statutiniai valstybės tarnautojai priskiriami valstybės tarnautojų kategorijai.

4. Manytume, kad Aprašo 7 punktas, kuriame nustatyta kam taikoma antroji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija, turėtų būti papildytas pareigūnais (valstybės pareigūnais – jei bus atsižvelgta į šios išvados 2 pastabą). Šis pasiūlymas grindžiamas tuo, kad: antrosios valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos taikymas siejamas su šiame punkte nustatytu išsilavinimo reikalavimu – *„kuriems būtinas ne aukštesnis kaip aukštasis koleginius išsilavinimas, iki 2009 m. įgytas aukštesnysis išsilavinimas arba iki 1995 m. įgytas specialusis vidurinis išsilavinimas“*. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad pareigūnais gali būti skiriami asmenys, turintys šį išsilavinimą: 1) į ikiteisminio tyrimo pareigūnų pareigas, vyresniojo specialisto ir aukštesnės pareigas – aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą; 2) į kitas pareigas – *ne žemesnį kaip aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą ar aukštesnįjį išsilavinimą, ar iki 1995 metų įgytą specialųjį vidurinį išsilavinimą* (iš esmės analogiški išsilavinimo reikalavimai, taikomi Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnams, nustatyti Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatyme). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytume, kad Aprašo 7 punkte nustatytas reguliavimas diskriminuoja valstybės pareigūnus, kuriems netaikomas reikalavimas turėti aukštąjį universitetinį ar lygiavertį išsilavinimą.

5. Nutarimo projekto 1 punkte dėstomo naujos redakcijos nutarimo: 3 punkte vietoj žodžių „viešųjų įstaigų, kurios savininkė ar dalininkė“ siūlytina įrašyti žodžius „viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė“, vietoj žodžių „valstybės, savivaldybių institucijų, įstaigų“ siūlytina įrašyti žodžius „valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų“; 4 punkte vietoj „valstybės ar savivaldybių įmonių“ įrašyti „valstybės ir savivaldybių įmonių“.

Teisės grupės patarėja

Jelena Kučeriavienė